

Vi brugte vores logo til alt – spisekort og arrangementer.

Sammen med Tykke-Claus, der havde været med i flere frokostrestauranter, fik jeg lavet et spisekort. Der var ribbenssteg, kartoffelmad, æg med rejer, skinke med spejlæg. Retter der var til at finde ud af at lave. Gode danske smørrebrødsstykker. Om aftenen skulle jeg bage pizzaer, for der var en ovn.

Til en start fik jeg besøg af Ingelise Knorr. Hun arbejdede for et krydderifirma. Jeg købte et kilo laurbærblade, to kilo oregano. Jeg indkøbte i mængder, der var helt ude af proportioner. Jeg var helt blank. Ingelise sad bare med et stort smil på: “Idioten får, hvad han beder om, for så skal han se, hvad han har bestilt.”

Jeg fik en lastvogn med krydderier. Alt for meget, naturligvis. Et kilo laurbærblade, det er jo en sæk! Ingelise gav mig lov til at aflevere noget af det tilbage. Hun havde gjort det, for at jeg kunne tage ved lære.

Fra en røgfyldt aften på Frimands. Ginny, som siden bosatte sig på Gran Canaria, og Tom Lundén fra Bifrost.

De første tre måneder gik forrygende. Alt var skønt, indtil en dag hvor jeg fandt ud af, at Claus ikke var mødt på sin vagt. Han skulle møde kl. fire om eftermiddagen. Jeg stod i udendørsbaren og tænkte: "Hvor fanden bliver han af?" Klokkeren blev fem, den blev halvseks, så kom én ovre fra Scott: "Claus? Han sidder ovre i baglokalet og spiller mausel."

"Nej den går sgu ikke." Jeg havde været på arbejde hele dagen og skulle hjem, så jeg gik over på Scott. Her var Claus bagud med 33.000 kroner. I 1977 var det rigtig mange penge. For mit indre blik så jeg, at det hele skred:

Michael Miller og "den evige roadie" Bjarne Promiklo. Bjarne var roadie for Gnags i mange år. Bjarnes far lavede polsk pølse til vores fødselsdage, idet både Bjarne og jeg er født 18. august.

33.000 ... Det var, hvad vi omsatte for på en uge. Claus ville gerne låne beløbet, men jeg sagde: "Du kan låne halvdelen, 15.000."

Jeg gik over og hentede 15.000: "Så går du på arbejde nu!" Det var den første kant. Jeg fattede ikke, man kunne sidde og spille så mange penge væk. Pengene kom sporadisk igen ... Frimands var ikke det eneste værtshus, Claus havde. Han var også med i Blasen i Nørregade. Det vidste jeg heller ikke. De første par måneder fandt jeg ud af mange lærerige ting. Hver dag sit nye chok.

Vinteren kørte med julefrokoster. De gik godt. Claus sørgede for gæsterne om dagen, og Christian forsynede stedet med gæster om aftenen. Især folk fra musikbranchen. Christian boede sammen med Michael Miller – en habil guitarist, der siden kom med i Bifrost.

Christian havde en kæmpe berøringsflade. Mange af de musikere, han kendte, kom hos os og spiste en tidlig middag, før de skulle optræde på Montmartre i Nørregade. Så kunne maden nå at sætte sig, inden de skulle på. Alt hvad der kunne gå af den tids rockmusikere og -sangere dukkede op: Sanne Salomonsen, Anne Linnet, Lis Sørensen og Søs Fenger. Hele den musikalske Fenger-familie, Kaspar Winding ...

Alle kom på Frimands. Det var fantastisk. Alt kørte.

Intet kunne gå galt.

Frimands brænder

Samme vinter brændte værtshuset!

Dengang lukkede vi klokken tolv om aftenen. Klokken fire en februar-morgen i 1978 fik jeg en melding. Jeg boede på Christianshavn dengang og kørte hurtigt ind til Frimands. En kæmpe brandmand stod i forretningen. Hele Gråbrødretorv var fyldt med slanger, der løb ned "i det der lille, sorte hul, Frimands Quarteer".

Da jeg kom ind i det røgsværtede, forkullede lokale, blev jeg mødt af en brandmajor. De er altid meget store, når de står i deres store uniform og kæmpehjelm. Den enorme mand spurgte mig: "Det er måske ejeren?"

Jeg nikkede. Han gik hen til et meget svedent sted: "Hvad var der her?"

"Vores affaldsspand."

"Og den tømte I askebægre i?"

"Ja, det gjorde vi."

"Det er dér, ilden er opstået."

Det kunne jeg på ingen måde benægte. Brandvæsenet lavede en efter-slukning. Jeg havde åbenbart været meget "heldig". Brandmajoren pegede: "For det, der er deroppe, er parketten på førstesals-lejligheden. Det havde taget ilden halvandet til to minutter at brænde igennem. Hvis der først var kommet hul, havde det fået luft, og hele huset ville være brændt ned. Du er heldig. Der er kun røgskader oven på."

Og så gik de.

Og politiet gik.

*Ølkasserne smelter ved 900 grader, fik jeg at vide. I baren var der mildt sagt brandkaos.
Og lugten af "brand" glemmer jeg aldrig.*

Alle gik.

Jeg stod i en kulsort, udbændt forretning med sprængte ruder. Jeg kiggede ud på torvet. Alle de andre forretningsdrivende, restauratører og tjenerne var begyndt at møde. Klokkeren var syv-halvotte. Der arbejdede mange mennesker på torvet dengang. De kiggede alle sammen over på mig, rystede på hovederne og gik ind i deres forretninger.

Det var før mobiltelefonernes tid. Min telefon var brændt. Alt var brændt. Jeg stod egentlig bare og ventede på, at nogen skulle møde på arbejde. Følte mig virkelig som "Palle alene i verden".

HELT ALENE, følte jeg mig.

Restauratør Worziger fra Scott og Sporvejen var den første, der kom ind til mig. Han havde selv lavet Sporvejen. Det er den mest geniale burgerrestaurant, der er lavet i Danmark. Den eksisterer stadig – og med de samme opskrifter på burgere og dressing. Henrik Worziger sagde: "Det er faneme noget lort, det her."

"Ja, det er kun fornævnet ..." svarede jeg.

"Du skal have hjælp. Jeg kender kun én, der kan det her, og det er Erik Snedker. Han kan bygge det hele op for dig."

"Fint, hvad er hans nummer?"

Jeg ringede Erik Snedker op. Han var i gang med at lave en forretning for Per Reumert. Han lavede faktisk alle Per Reumerts stofforretninger dengang. Erik var god ven med en masse mennesker, og han havde da også været på Frimands flere gange, men jeg anede ikke, at han var snedker.

Erik mødte op på Gråbrødretorv og så på ødelæggelserne: "Jeg må lige ringe til Per." Han fortalte Reumert, at han havde fået en hasteopgave, så deres aftale måtte vente en måned.

"Skal jeg vente en måned?" spurgte en vantro Per Reumert.

"Ja, det er vigtigt. Det er mit stamværtshus."

"Jamen, så kan jeg da sagtens vente," sagde Per Reumert.

Erik gik i gang med det samme. Endnu havde vi selvfølgelig ikke fået penge fra vores forsikringsselskab, Baltica. Jeg havde et stort hyr med dem.

Til sidst måtte jeg tage hen til min far i hjørnekontoret. Han vidste naturligvis alt om branden.

“Jeg kan ikke komme videre. Jeg tror ikke, at forsikringsselskabet vil af med nogen penge.”

“Næh, det ville jeg da heller ikke, hvis det havde været mig, for I har jo selv brændt lortet af. Men gi’ mig et øjeblik.”

Han ringede én gang. Én gang – så havde vi en blankocheck til at gå i gang. Jeg fandt aldrig ud af, hvem han havde snakket med. Eller hvad han sagde.

En forsikringsagent mødte op på Frimands. Han var yderst fortrukken og kørte i bil, naturligvis. Han holdt hof ovre på Victoria Bodega på Gammelortvej, hvor han sad sammen med flere andre forsikringsagenter og uddelegerede opgaver. Han havde åbenbart fået at vide, at han gerne måtte give los. Jeg havde fået Erik Snedker til at være til stede, og han stod ved min side hele tiden. På et tidspunkt spurgte agenten: “Hvad med al den vin og spiritus, hvor etiketterne er ødelagt af røg, vand og sod ...?”

“Ja, ja,” sagde Erik, “det sætter vi ind i din bil. Det kan du få lov til at smide ud.”

“Ja, det var det, jeg mente.”

Vi fik losset varerne ind i hans bil. Indholdet fejlede jo ikke noget som helst. Jeg skulle lige til at sige: “Nej, der er sgu da...” Erik kiggede på mig med nogle øjne der sagde: “Nu holder du din kæft.”

Jeg holdt min kæft. Og vi havde ingen problemer med agenten. Vi fik alt, hvad vi havde brug for. Det hele var spritnyt. Og betalt.

Erik gik straks i gang med at lave lydisolerede lofter. Vi spillede høj musik, hvilket Gerda Elisabeth ikke havde gjort. Derfor havde vi haft ballade med ovenboen. Erik lagde fire lag gips med 20 centimeter luft, rockwool og gummiophæng, som han silikonefugede. Ikke en lyd kom op igennem. Til gengæld var der næsten en meter lavere til loftet. Men det virkede. Og det så godt ud, for vi fik den kendte arkitekt Anders Dyrup ind over. Han var ven med Tykke-Claus.

Anders Dyrup hjalp os med at designe indretningen. Da vi nåede til loftet, sagde han noget genialt: “Der skal hessian i loftet.”

“Hessian, det var noget, vi havde på væggene i 60’erne,” sagde jeg.

“Nej, vi skal sætte hessianen op, og herefter skal det påføres en omgang shellak, så det ser gammelt og nikotinhærget ud.”

Det var en fantastisk løsning. Det sidder i loftet den dag i dag. Det er blevet malet lyst nu, fordi Frimands er blevet til restaurant. Dengang var det helt genialt, og det var på nøjagtig samme måde, Anders Dyrup lavede Papas, Universitetskælderen og Halvvejen. Han kunne tricks, så han fik nyt til at se gammelt ud. Han var verdensmester i den kunst.

Vi ville sætte nogle søjler op på Frimands. Derfor skulle vi bruge noget fuldtømmer. Det var skrækkeligt dyrt. Vi kunne heller ikke finde noget, der så rigtigt ud. En dag kom Erik Snedker: “I nat skal vi lige ud og køre ...”

Vi gik jo og slog søm i. Hamrede og bankede hele dagen, så jeg var et stort spørgsmålstegn: “Ud at køre??!”

“Ja, vi skal lige ned til Det Gule Pakhus på Langelinie.”

Pakhuset var ved at blive renoveret. Her lå noget fuldtømmer, som de havde revet ud. Vi skulle bruge to stykker. Kun Erik og jeg var afsted i hans Citroën GS stationcar med tagbagagebærer på. Vi biksede, baksede og ødelagde vores rygge for at få disse to kæmpe stykker tømmer op på bilen, som var ved at bryde sammen. Vi kørte ind på Gråbrødretorv. Fik sat dem op. Og det så forrygende ud. Så lidt af Det Gule Pakhus sidder også på Frimands! Vi stjal simpelt hen tømmeret.

Vi fandt også nogle brædder fra en udbrændt tømmerhandel. Brædderne havde både en særlig sodning og brændemærker, og dem lavede Erik loftsbjælker af. Under renoveringen blev der tænkt over tingene.

Da der var gået hen ved 35 dage efter branden, kunne vi åbne værts- huset igen. Jeg havde så godt som været alene med Erik Snedker om arbejdet. Det var jo min lejlighed. De andre havde jeg mere eller mindre sendt på ferie, så gik de ikke i vejen. Bortset fra Kaspar, der havde været inde og mure lidt, så kunne de ikke hjælpe til. Claus havde aldrig haft en hammer i hånden.

I april åbnede vi igen. Aftenen forinden valgte Tykke-Claus at sidde på Charlottenlund Travbane for at spille på heste i stedet for at tage en kost og feje “byggepladsen” ren. Eller være med til noget i det hele taget.

Han havde ikke løftet én finger. Til gengæld mødte han ind ved ni-tiden næste morgen – han var altid god til at komme om morgenen – som vi skulle åbne kl. ti.

Jeg var rasende på ham, fordi han ikke havde bidraget med noget som helst. Jeg trak ham til side: “Ved du hvad? Jeg har fundet ud af noget i nat, efter at du ikke kom. Jeg vil ikke være partner med dig mere, og da jeg stadig bestemmer mere eller mindre, så fortæller jeg dig nu, at de 7.500, som jeg i forvejen har lånt dig til anpartsselskabet, dem sløjfer vi. Og det du skylder mig for dit spilleri, det sløjfer vi også. Men ellers får du ikke en skid med dig. Vores samarbejde er ophørt fra nu af!”

Derefter var vi begge meget kedede af det. Han var jo sådan en sjov fyr. Det var ikke videre behageligt at skulle sige det til ham. Og på den måde.

Han kiggede på mig: “Må jeg komme til receptionen?”

Det var typisk Claus. Slaget var tabt. Ny situation.

“Selvfølgelig.”

Så tog han sit tøj og gik. To timer senere kom han, og han blev selvfølgelig receptionens midtpunkt, fordi han var blevet smidt ud af “ham jøden, der står i hjørnet”.

Dér fik jeg tilnavnet “Jøden”. Det gør mig ikke noget, for jeg er jo af jødisk afstamning. Den hang lidt løst indimellem den dér “jøde” eller “den svenske jøde”, for min mor er svensk. “Hvem er det med de nedadgående mundvige?” Jeg så åbenbart altid sur ud.

Sådan blev vi fire til tre. Vores anpartsselskab hed stadig “De fire C'er ...” Claus gik tilbage til Blasen. Senere fik han også Det Lille Apotek, og da han havde brændt alle broer i København, flyttede han til Nordjylland.

Erik Snedker

Efter at jeg havde smidt Tykke-Claus ud, fik Erik Snedker også pludselig ambitioner om at lave værtshus: “For jeg har jo set, hvor nemt det er!” Det der med at slå søm i var måske heller ikke det sjoveste.

Erik var vild med Bornholm, og han havde altid Kaspar med på cykeltur. En dag nåede de til Gudhjem, hvor der lå et snedkerværksted

nede ved havnen – den første bygning med udsigt over Østersøen. Erik blev varm på det hus, og da de var på deres anden eller tredje cykeltur, gik Erik ind til snedkermesteren: “Hvad koster dit hus?” Snedkermesteren sagde et beløb.

“Så vil jeg gerne købe dit hus.”

“Det lyder da dejligt, for så slipper jeg for at slå søm i.”

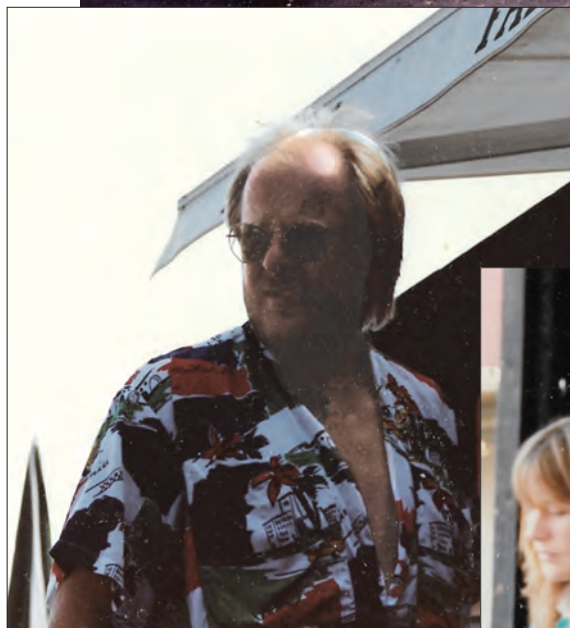
Erik købte værksted og hus og byggede det om til Café Klint. Navnet skyldtes, at min partner Kaspar hed Klint til efternavn. Ham fik Erik så gaflet. Han fik sat Kaspar i hovedet, at her kunne han nøjes med at arbejde om sommeren og holde fri om vinteren. Kaspar var aldrig noget arbejdsjern. Han sprang over, hvor gærden var lavest.

Erik prøvede først at få Christian med, men det gik ikke. Han prøvede aldrig mig, for han vidste, at vi ikke kunne eksistere under samme tag som ligeværdige. Men han fik Kaspar til at tage med derover, og så opkaldte de værtshuset efter ham. Kaspar var årsag til nogle forrygende branderthistorier, for han kunne få nogle papegøjebrandertter på, hvor han sagde og gjorde mærkelige ting. Men han var altid elskelig og sød. Pigerne elskede ham. Ikke som et sexdyr, men han var hyggelig.

Erik fik stedet op at køre, for han etablerede noget, der hed Sommerklint og Vinterklint. Sommerklint var det hele med udendørsservering, mens Vinterklint var et lille værtshus, hvor der kunne sidde 12 mand. Der var også køkkenet til. Han fik også en superkok, Frank, derover.

Så Erik flyttede simpelt hen teltpælene til Gudhjem. Han solgte, hvad han havde i København. Han købte en gård, som han satte i stand. Han blev en stor mand på Bornholm, for om vinteren slog han alligevel søm i og lavede snedkerforretning. Det havde de aldrig set nogen gøre før på Bornholm. For det første var Erik dobbelt så dyr som alle de andre, men han var “nøglefærdig” på dagen. Altid klar som aftalt. Det kunne godt være, at de ikke skulle læne sig op ad væggene, fordi de endnu ikke var tørre, da han gik ud ad døren, men det var afleveret og i orden.

De andre snedkere grinede ad ham, men det var Erik, der fik jobbene. Han ansatte dem så, og de fik så mange “prygl”, men de fik lønnen hos Erik. Han var hård, men retfærdig. Det ry havde han også. Han lavede

*Erik Snedker – Den nye konge af
Gudhjem.*

*Hr. Klint bag sommerbaren
i Gudhjem.*

Frimands Quarteer og Palæ Bar holdt fælles personaleudflugt til Bornholm. Værtshusejerne nyder sommer og sol i Café Klints gård.

Jannick Christensen, Erik Snedkers hustru Gurli og Eriks og Gurlis datter Sofie.

“Lille Jørgen” Krohn – tjener på Frimands – sammen med Jannick.

mange gode ting derovre. Han fik højnet Gudhjem i den grad, og alt, hvad der foregik nede på havnen, havde han en finger med i.

Han døde for snart mange år siden. Han havde købt et hus, der lå på toppen af Gudhjem. Det kaldte han for Halvvejen, for det var halvvejs mellem gården og cafeen. Her havde han lavet Halvvejen, for der var jo også én i København. Halvvejen er et godt navn. Huset havde også et værksted – et bilværksted, for han var interesseret i gamle biler – og på toppen af huset havde han lavet fire store værelser, som han udlejede om sommeren. Når han havde musik på cafeen, kunne musikerne bo deroppe. Hvert år havde han Nulle og Verdensorkestret på besøg – de boede altid på Halvvejen. Engang havde han fået tredje sæt med orkestret på Halvvejen oppe på toppen. De havde drukket og haft det dejligt om natten. Da han skulle hjem til gården, tog han et løbehjul, og det går stærkt, når det går ned ad bakke. Han havnede i bunden af en garage. Han slog sig forfærdeligt og blev fløjet til Rigshospitalet, hvor han lå til observation for blandt andet kraniebrud. Han lod sig udskrive to dage senere, fordi han skulle holde havnefest i Gudhjem. Han skulle hjem, for der var penge at tjene.

Lægerne sagde til ham, at han skulle ligge på hospitalet i en måned. Men han skrev under på en eller anden erklæring og tog hjem. To dage senere var han død. Meget dramatisk og helt forfærdeligt. Det viste sig senere, at han rent faktisk havde en hjertefejl, som han ikke havde fortalt sin familie om. Som han altid sagde: “Cognacspumpen er ikke helt i orden.”

Erik var snedker i København, blandt andet for stofhandler Reumert. Han levede meget af at være punktlig og dygtig. Han lavede pragtfulde ting. Det var altid færdigt, når han sagde det. Han kom meget på Café Halvvejen og Frimands. Halvvejen var et rigtigt spilleværtshus. Det var hos “Jesper Spillefugl”, som han kaldes. Værtshuset er stadig i familiens eje. Ret utroligt. Han er nok den ældste restauratør, jeg kender i København. Jesper var spillelederlig. Han spillede på alt og i særdeleshed seven-eleven. Det er et spil, som går meget hurtigt. Du har to terninger – 7 og

11 vinder. Det gik ret stærkt, og når de der drenge spillede, var der store penge på bordet.

Erik Snedker havde en formiddag stået sammen med Peter Hesse fra grossererholdet – de skulle bare have en kop kaffe ... Erik havde to terninger, og Hesse lagde 100 kroner. Peter var bagud med 12.000 kroner i løbet af nul-komma-fem. Peter gav terningerne til Erik: "Så. Nu vil jeg ikke spille mere. Du får dine 12.000. Jeg vil ikke spille mere, for vi skal stadig være gode venner."

"Jeg vil kun modtage dine 12.000, hvis vi sammen går ud og bruger dem nu."

"Jamen, det er da i orden, min gode mand," sagde Hesse.

De fik vekslet checken på 12.000 kroner, og de startede med at købe hver sit par playboy-sko. Nok bare fordi de var dyre. De købte nyt tøj, og derefter tog de over på Plaza Hotel. De lejede den suite, som vender over imod Tivoli, og hvor der er balkon. Der var også et par piger eller tre med. De kom vist fra Wonder Bar eller Kakadu. Og så begyndte de ellers at fornøje sig. Det var de begge meget gode til. Peter Hesse blev liderlig, bare han så en skygge.

De var gået i gang, og de havde haft det sjovt. De havde lavet joints af Biblen. De havde drukket champagne i badekarret, og der var vandskade over hele hytten. De havde haft roomservice og mere til. På et tidspunkt gik Peter Hesse ud på balkonen, splitternøgen. For at få luft og strække sig veloplagt. Men Erik lukkede døren bag ham og åbnede sidevinduet og råbte af sine lungers fulde kraft: "HJÆLP!! HJÆLP!! BRAND!!"

Det var midt i myldretiden om eftermiddagen, og der var tusindvis af mennesker foran Hovedbanegården. De kiggede op på balkonen, hvor der stod en nøgen mand, som forsøgte at gemme sine ædlere dele.

De kom hjem fra turen og endte selvfølgelig på Frimands, hvor de fortalte, hvad de havde oplevet. Hvad, de så ikke fortalte, var, at Peter Hesse næste dag blev ringet op i sin forretning. Det viste sig, at suiten havde lidt en del overlast, og om "man ville være sød at indbetale 18.000 kroner". Så måtte de til lommerne igen. Men der var ingen piv. De havde haft det sjovt.